

Koniec plagiátorstvu záverečných prác?

Univerzita chce s plagiátorstvom v záverečných prácach bojovať pomocou systému, ktorý vie určiť, koľko percent práce je prebratých z cudzích zdrojov. Prorektor pre vzdelávaciu činnosť Ján Pekár nám systém podrobnejšie priblížil.

• Odkiaľ si UK tento systém zabezpečila?

Systém na odhaľovanie plagiátov Theses vyvinula Masarykova univerzita v Brne, od ktorej sme kúpili licenciu. Zjednodušene môžeme povedať, že systém obsahuje program, ktorý porovnáva text predloženej práce s prácami z referenčnej databázy. Využíva pri tom isté algoritmy na porovnávanie zhody textových reťazcov, bez ohľadu na to, či sa tieto reťazce nachádzajú v prácach identicky za sebou alebo nie.

• Na ktorých fakultách ste zaznamenali problém s plagiátmi záverečných prác?

Problémy so študentmi, ktorí sa snažili predložiť pod svojim menom cudziu prácu sa semtam objavujú asi na každej fakulte. Myslím si, že nemá zmysel, aby sme niektorú fakultu v tomto smere dávali na pranier.

• Budú sa kontrolovať iba záverečné práce (bakalárske, diplomové, rigorózne a dizertačné) alebo aj iné práce?

V tejto etape budeme testovať len záverečné práce. Zatiaľ neuvažujeme, že by sme systém využívali aj na kontrolu napríklad seminárnych, semestrálnych či ročníkových prác.

• Aká veľká je databáza systému na rozpoznávanie plagiátorských prác?

Systém už využíva 21 českých a slovenských vysokých škôl, zo slovenských je to Ekonomická univerzita v Bratislave. Tieto školy poskytujú pre potreby systému záverečné práce dvojič študentov, ktoré majú v elektronickej podobe. V súčasnosti tvorí referenčnú databázu systému asi 61 tisíc záverečných prác s takmer 200 tisícami súborov. Celkovo však referenčná databáza obsahuje 1,1 milióna dokumentov, medzi ktorými sa prehľadávajú práce. Od roku 2006 sa na Univerzite Komenského systematicky archivujú záverečné práce aj v elektronickej podobe. K 1. aprílu 2009 ich bolo v úložisku UK takmer 15 tisíc. Tieto budú, samozrejme, tiež poskytnuté do systému. Problémom však je, že v elektronickej podobe je odevzdaná len časť záverečných prác, prípadne práce sú odevzdané až po obhajobe. Ak sa má systém plne využívať, bude potrebné bezpodmienečne dodržiavať článok 3, odsek 2 Smernice rektora UK o základných náležitostiach záverečných prác na Univerzite Komenského v Bratislave.

• Pomer povinných citácií v záverečných prácach sa na jednotlivých odboroch líši. Bude systém možné prispôbiť rozdielom medzi fakultami i jednotlivými odbormi?

Predovšetkým je treba si uvedomiť, že systém nevie rozhodnúť, či predložená práca je plagiát alebo nie. Systém je schopný porovnať prácu s inými prácami, ktoré má k dispozícii a určiť percentuálny podiel zhody textov. Systém upraví kontrolovanú prácu do prehľadateľnej podoby a porovnáva malé časti dokumentov medzi sebou. Dokáže používateľovi rýchlo zobrazit' podobné dokumenty a úseky, ktoré sú podobné. Pokiaľ učiteľ vie o zdroji, z ktorého študenti odpisujú, môže zdroj vložiť do systému a kontrolovanú prácu porovnať aj s ním. Theses je len ďalším, dúfam však, že silným pomocníkom, ktorý budú mať vedúci záverečných prác a oponenti k dispozícii. V každom prípade, konečné rozhodnutie o tom, či predložená práca je plagiát alebo nie, ostáva tak ako doteraz, na vedúcom práce, oponentovi, či komisii na vykonanie štátnej skúšky, pred ktorou sa práca obhajuje. Všimol som si, že správy o kúpe systému vyvolávajú obavu medzi študentmi. Chcel by som ich ubezpečiť, že systém skutočne nebude „majstrom katom“, ktorý bude bezcitne vynášať rozsudky o plagiátorstve, voči ktorým nebude odvolania.

• Aké percento citácií je v práci akceptovateľné?

Je to ťažké povedať, lebo sa to líši od odboru k odboru. Myslím si, že bude práve úlohou prvého roku používania systému, aby si fakulty nastavili vhodnú hranicu percentuálnej zhody textov, od ktorej bude systém používateľov upozorňovať na možnosť plagiátu.

- **Čo v prípade, že originál, z ktorého plagiátorská práca čerpá, je v cudzom jazyku?**

Systém je optimalizovaný na český, slovenský a anglický jazyk.

- **Odkedy sa začne systém reálne využívať?**

Bol by som rád, aby sa tak stalo hneď po jeho inštalácii, a teda mohol byť využitý už pri tohtoročných štátnych skúškach.

Lenka Mlynčeková

Zdroj:

<http://www.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/subory/nasa_univerzita/2009_09.pdf>